

ARKEOLOGGRUPPEN AB, RAPPORT 2015:38

ARKEOLOGISK UTREDNING, ETAPP 1 OCH 2

Kvarteret Valsen 4

Kvarteret Valsen 4, Sankt Johannes socken,
Norrköpings kommun, Östergötland

Anne Naumanen

ARKEOLOGGRUPPEN AB, RAPPORT 2015:38
ARKEOLOGISK UTREDNING, ETAPP 1 OCH 2

Kvarteret Valsen 4

Kvarteret Valsen 4, Sankt Johannes socken,
Norrköpings kommun, Östergötland

Anne Naumanen

Lst dnr 431-1295-15

ARKEOLOGGRUPPEN I ÖREBRO AB
Drottninggatan 11, 702 10 Örebro
Telefon 019-609 04 10

www.arkeologgruppen.se
arkeologgruppen@arkeologgruppen.se

© 2015 Arkeologgruppen AB

Arkeologgruppen rapport 2015:38

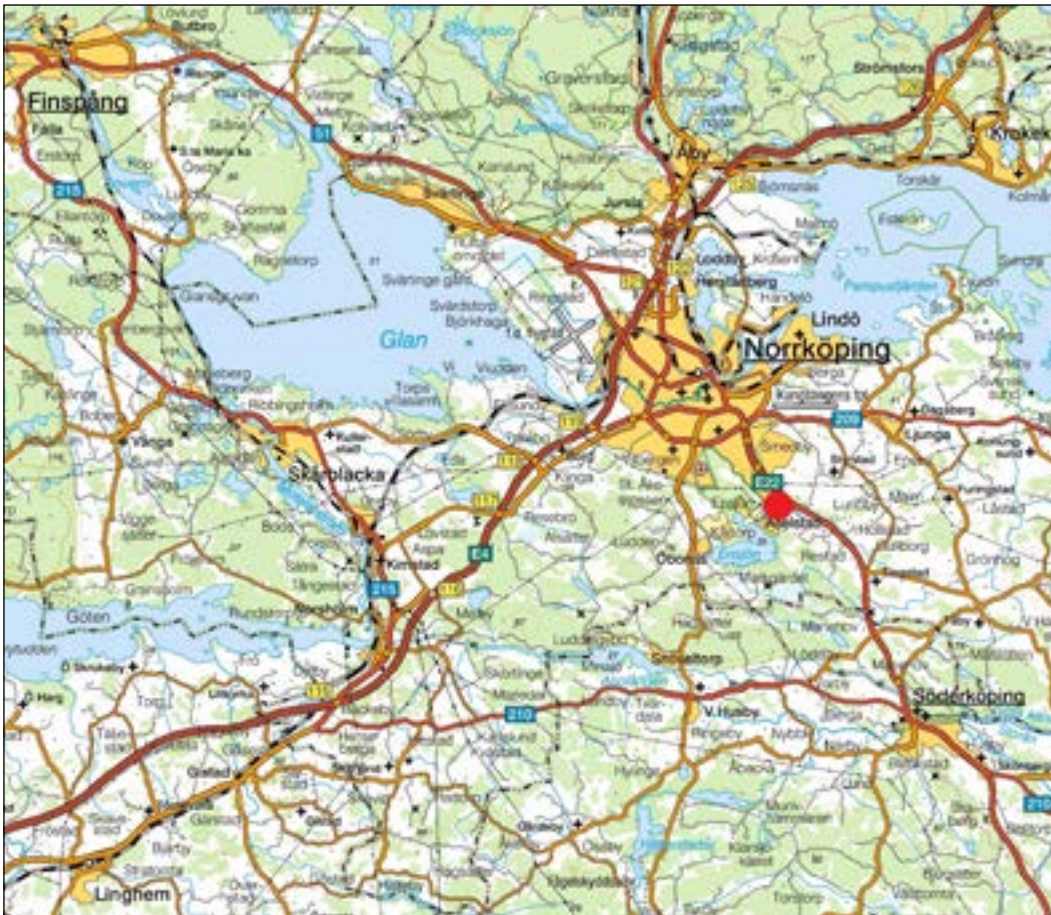
Författare Anne Naumanen

Grafisk form Nina Balknäs @ Högtorps Diverse

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriet Dnr R50223371_150001

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	5
Inledning	5
Bakgrund och kulturmiljö.....	5
Syfte och frågeställningar.....	5
Metod och genomförande.....	7
Resultat	7
Utvärdering av resultaten i förhållande till undersökningsplanen.....	7
Administrativa uppgifter	9
Bilagor.....	10
Bilaga 1. Schakttabell	

Figur 1. Karta över trakten kring Norrköping med den aktuella undersökningsplatsen markerad med en röd prick.

Sammanfattning

Arkeologgruppen AB fick i uppdrag av Länsstyrelsen i Östergötlands län, beslut daterat 2015-04-27, att utföra en arkeologisk utredning, etapp 1 och 2 inom fastigheten Valsen 4, Norrköping, för att utreda förekomst av fornlämning med anledning av planerad exploatering för byggande av daghem. Uppdragsgivare var Norrköpings kommun, Stadsbyggnadskontoret.

Sammantaget grävdes 22 schakt med en längd varierande mellan 4 och 17 meter samt 1,6 meter breda. Den schaktade ytan motsvarade 320 kvadratmeter. Schakten uppvisade en likartad stratigrafi med under torven påförda massor sammansatta av grus, singel eller byggavfall. I några fall bestod schakten av matjord under torven och byggavfall saknades. Inom ytan påträffades inget av antikvariskt intresse.

Inledning

Arkeologgruppen AB fick i uppdrag av Länsstyrelsen i Östergötlands län, beslut daterat 2015-04-27, att utföra en arkeologisk utredning, etapp 1 och 2 inom fastigheten Valsen 4 för att utreda förekomst av fornlämning med anledning av planerad exploatering för byggande av daghem.

Undersökningen genomfördes under sommaren 2015 av Leif Karlenby och Tomas Ekman. Ansvarig för undersökningen samt rapportskrivningen var Leif Karlenby, rapporten skrevs av Anne Naumanen. Undersökningen bekostades av Norrköpings kommun, Stadsbyggnadskontoret.

Bakgrund och kulturmiljö

Undersökningsområdet var cirka 6 500 kvadratmeter stort och beläget i stadsdelen Navestad, sydöst om Norrköping centrala delar. Det aktuella undersökningsområdet utgjordes av parkmark. I väster gränsar området mot Vreinneviskogens naturreservat. I närområdet finns bland annat fornlämningar i form av gravfälten S:t Johannes 10:1 och 11:1, by-/gårdstomten efter Brännestad S:t Johannes 148:1, hållristningar i form av älvkvarnar S:t Johannes 118:1 och 119:1-4 samt boplatsen S:t Johannes 163.

Syfte och frågeställningar

Syftet med utredning etapp 1 var att genomföra kart- och arkivstudier samt att inventera området för att fastställa om synliga fornlämningar samt eventuella boplatslägen skulle komma att beröras av den aktuella exploateringen. Inom ramen för utredning etapp 2 skulle platsen utredningsgrävas för att avgöra om lämningar som inte var synliga ovan mark skulle komma att beröras.

Frågeställningar var, om fornlämningar påträffades, att beskriva fornlämningstyp, omfattning, bevarandegrad samt om möjligt datera densamma.

Figur 2. Karta med fornlämningar i närheten till den förundersökta ytan enligt Fornsök.

Figur 3. Flygfoto med undersökningsområdet Valsen 4 utmärkt med röd markering.

Metod och genomförande

Vid utredningens etapp 1 har kart- och arkivstudier genomförts i de digitala arkiven. Det historiska kartmaterialet har analyserats utifrån Lantmäteriets historiska kartmaterial på nätet, vilket innefattar Rikets allmänna kartverk, Lantmäteristyrelsens kartarkiv samt Lantmäterimyndighetens kartarkiv.

Utredningsområdet besiktigades okulärt inför utredningsgrävningen, etapp 2. Vid utredningsgrävningen användes sökschaktsgrävning där schakten grävdes skiktvis ner till orörd marknivå. Schakten mättes in med GPS och schaktbeskrivningar upprättades. Området fotograferades översiktligt. I den sydvästra delen drogs inga schakt, då det vid den okulära besiktningen bedömdes som om området var förstört av senare tids aktiviteter.

Resultat

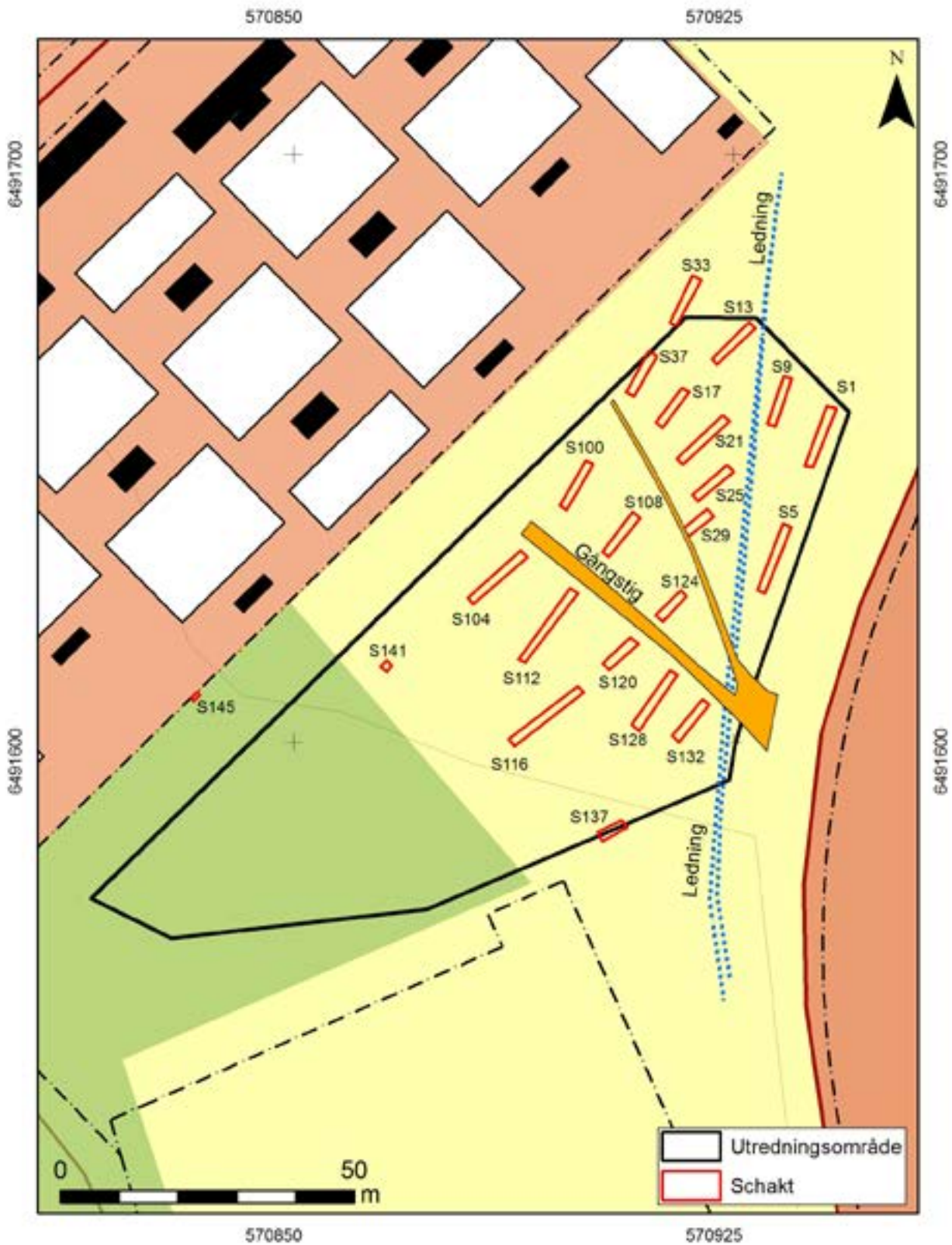
Vid genomgång av det historiska kartmaterialet kunde konstateras att undersökningsområdet legat som åkermark. Inga antydningar om eventuell torp- eller lägenhetsbebyggelse fanns.

Under etapp 2 grävdes sammanlagt 22 schakt som i längd varierade mellan 4 och 17 meter och var 1,6 meter breda. Den schaktade ytan motsvarade 320 kvadratmeter. Schakten låg spridda jämnt över undersökningsområdet anpassade efter topografin. Schakten uppvisade en likartad stratigrafi med under torven påförda massor av grus, singel eller byggavfall. I några fall bestod schakten av matjord under torven och byggavfall saknades. Inom ytan påträffades inget av antikvariskt intresse. I områdets sydvästra del var marken kraftigt påverkad i och med att 3-4 meter tjocka lager med byggavfall lagts upp på platsen. Ovanpå detta hade idrottsanläggningar anlagts och även grävts en damm, vars vallanläggning fortfarande var bevarad.

Utvärdering av resultaten i förhållande till undersökningsplanen

Utredningens syfte var att fastställa eventuella formlämningars förekomst inom utredningsytan och dokumentera dessa. Utredningen resulterade inte i att några lämningar eller fynd påträffades.

Resultatet kan fungera som underlag i en fortsatt besluts- och planeringsprocess. Arkeologgruppen anser att utredningen har motsvarat vad som föresattes i undersökningsplanen.

Figur 4. Schaktplan över undersökningsområdet Valsen 4. Den orange polygonen är inmätta gångstigar i området. Skala 1:1 000.

Administrativa uppgifter

Landskap: Östergötland
Län: Östergötlands län
Kommun: Norrköpings kommun
Socken: Sankt Johannes socken
Fastighet: Valsen 4

Arkeologgruppens diarienummer: Ag 2015_23
Länsstyrelsens diarienummer: 431-1295-15
Projektnr: 2015_23
Fornlämningsnr: —

Projektledning:

Leif Karlenby

Personal:

Leif Karlenby och Tomas Ekman

Undersökningstid: 2015-07-01 till 2015-07-03

Exploateringsyta: 6 500 m²

Undersökt yta: 336 m², 210 löpmeter

Koordinatsystem: SWEREF 99 TM

Dokumentationshandlingar som förvaras i ATA, RAÄ, Stockholm:

—

Digitalt arkiv:

Digitala data förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Fynd:

Inga fynd omhändertogs.

Bilaga 1. Schakttabell

Schakt id	Storlek	Djup	Beskrivning
1	11x1,6 m	0,4-0,5 m	Under torven påfört material av grus, singel och tegelkross upp till 0,25 m tjock, här mer uppblandat med lera. Under de påförda massorna kom styv lera ställvis med järnutfällning.
5	12x1,6 m	0,4-0,5 m	Under torven ca 0,1 m påfört material m. grus, singel och tegelkross. Därunder något siltig lera m. någon järnutfällning.
9	9x1,6 m	0,4-0,5 m	Under torven påfört material av grus, singel och tegelkross ca 0,25 m tj. 1 sten ca 0,2m i diam. nära NÖ kanten.
13	10x1,6 m	0,5 m	Grästorv över byggnadsfyllning och grus, därunder gråsvart glacial lera. Enbart recenta fynd.
17	8x1,6 m	0,2-0,3 m	Matjord över brun till gulbrun mjäla.
21	12x1,6 m	0,3 m	Matjord över gulbrun-brun mjäla. Rikligt med byggavfall.
25	8x1,6 m	0,2-0,3 m	Matjord över gulbrun till brun mjäla.
29	7x1,6 m	0,3-0,5 m	Matjord över gulbrun till brun mjäla.
33	10x1,6 m	0,3-0,5 m	Överst gräs, därunder 0,1 m grus i den N:a delen, därunder matjord. I botten gulbrun till brun mjäla.
37	9x1,6 m	0,3-0,4 m	Grästorv över matjord. I botten gulbrun till brun mjäla.
100	10x1,6 m	0,4 m	Grästorv, matjord över brun mjäla.
104	14x1,6 m	0,4-0,6 m	Grästorv och matjord och massor av byggavfall - järnrör, tegel, plast, asfalt mm.
108	9x1,6 m	0,3-0,5 m	Grästorv över matjord med inblandning av byggavfall. I botten gulbrun mjäla/lera.
112	16x1,6 m	0,5-0,85 m	Grästorv över matjord 0,6 m tj. Därunder glacial lera.
116	17x1,6 m	0,5-0,6 m	Grästorv över lerig mylla. I botten grå till gulbrun lera/mjäla.

Schakt id	Storlek	Djup	Beskrivning
120	7x1,6 m	0,5-0,6 m	Grästorv över mycket myllig, humös matjord. I botten grå till ljusbeige och gul lera.
124	7x1,6 m	0,4-0,5 m	Grästorv över matjord med enstaka byggavfall. I botten brungul mjäla.
128	11x1,6 m	0,5-0,6 m	Grästorv över myllig, humös matjord. I botten grå-gulbrun lera. Ytterst lite byggmaterial och det endast i ytan.
132	9x1,6 m	0,6-0,8 m	Grästorv över fyllnadsmassor med asfalt, tegel, sand och grus. I botten gulbrun lera. Vatten trängde fram i S änden.
137	5x1,6 m	2,1 m	Enbart påförda byggmassor. I botten blålera (innehöll även asfalt).
141	5x1,6 m	0,5 m	SÖ-NV riktning. Grästorv över lerig matjord blandad med makadam och enstaka tegel. I botten gulbrun lera/mjäla.
145	4x1,6 m	0,5 m	Grästorv över fyllnadsmassor. Mjäla i botten. Fyllning ökar mot V in i skogen.

